

Briuselis, 2023 m. liepos 10 d.
(OR. en)

11545/1/23
REV 1

COPEN 244
DROIPEN 99
ENV 817
RELEX 852
JAI 976

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. liepos 7 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 419 final
Dalykas:	Rekomendacija dėl TARYBOS SPRENDIMO, kuriuo Europos Komisijai suteikiami įgaliojimai Europos Sąjungos vardu dalyvauti derybose dėl Europos Tarybos konvencijos, kuria anuluojama ir pakeičiama 1998 m. Konvencija dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę (ETS Nr. 172), ir jos aiškinamosios ataskaitos projekto

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 419 final.

Priedama: COM(2023) 419 final

Briuselis, 2023 07 07
COM(2023) 419 final

Rekomendacija

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo Europos Komisijai suteikiami įgaliojimai Europos Sąjungos vardu dalyvauti derybose dėl Europos Tarybos konvencijos, kuria anuluojama ir pakeičiama 1998 m. Konvencija dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę (ETS Nr. 172), ir jos aiškinamosios ataskaitos projekto

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

ES ir visame pasaulyje vis didesnę susirūpinimą kelia nusikaltimai aplinkai ir didelė žala aplinkai bei žmonių sveikatai. Remiantis naujausiais turimais įverčiais¹, su nusikaltimais aplinkai susiję metiniai nuostoliai siekia 91–258 mlrd. USD. Dėl to nusikaltimai aplinkai yra ketvirta pagal mastą nusikalstama veikla pasaulyje po prekybos narkotikais, prekybos žmonėmis ir klastojimo. Jos mastas kasmet didėja 5–7 proc. Tokiais nusikaltimais kaip neteisėtas miškų naikinimas, vandens, oro ir dirvožemio tarša, prekyba ozono sluoksnį ardančiomis medžiagomis, brakonieravimas ir kitomis nusikalstamomis veikomis daroma didelė žala biologinei įvairovei, kenkiama žmonių sveikatai ir naikinamos ištisos ekosistemos. Reaguojant į jų sukeltos žalos ir būklės blogėjimo pasaulinio masto poveikį, kuris dažnai susijęs su tarptautinio masto organizuotu nusikalstamumu, reikia imtis ryžtingų veiksmų, būtinas tvirtas tarptautinis bendradarbiavimas, grindžiamas bendru supratimu apie nusikaltimų aplinkai kategorijas bei sankcijas, ir tarpvalstybinis bendradarbiavimas.

- **Europos Sąjungos direktyva dėl nusikaltimų aplinkai**

Pastaraisiais dešimtmečiais ES laipsniškai didino pastangas reguliuoti aplinkai kenksmingą veiklą. Šiuo metu įvairiems aplinkos sektoriams galiojantys standartai ir apribojimai yra nustatyti daugiau nei 250 ES teisės aktų (daugiausia direktyvų). Siekiant dar labiau sustiprinti aplinkos apsaugą, Direktyva 2008/99/EB dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę (toliau – Direktyva dėl nusikaltimų aplinkai)² ES valstybės narės įpareigojamos kriminalizuoti šiurkščiausius aplinkos sektorių teisės aktų pažeidimus. Joje, be kita ko, numatytas bendras ES nusikaltimų aplinkai kategorijų rinkinys ir reikalaujama, kad fiziniams ir juridiniams asmenims būtų taikomos veiksmingos, atgrasančios ir proporcingos sankcijos. Direktyvą dėl nusikaltimų aplinkai priimti paskatino ir reikšmingą įtaką jai padarė 1998 m. Europos Tarybos konvencija dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę³.

Įvertinusi Direktyvos dėl nusikaltimų aplinkai veiksmingumą, 2020 m. spalio mėn. Komisija paskelbė vertinimo rezultatus⁴, kuriais remdamasi Komisija nusprendė patobulinti kovos su nusikaltimais aplinkai teisinę sistemą ir 2021 m. gruodžio 15 d. priėmė pasiūlymą dėl naujos ES direktyvos dėl nusikaltimų aplinkai⁵. Pasiūlyme patikslintos nusikaltimų aplinkai kategorijų apibrėžtys ir į teisės akto taikymo sritį įtrauktos naujos kategorijos, siekiant užtikrinti atitinkamas bausmes už sunkius nusikaltimus, kurie padaryti tyčia arba dėl didelio aplaidumo. Jame nustatyti minimalūs ir maksimalūs sankcijų dydžiai fiziniams ir juridiniams asmenims, be kita ko, atsižvelgiant į bendrovių finansinį pajėgumą, sunkinančias aplinkybes

¹ Interpolo ir Jungtinių Tautų aplinkos programos duomenimis, nusikaltimai aplinkai yra ketvirta pagal mastą nusikalstama veikla pasaulyje, kasmet auganti 5–7 proc. *UNEP-INTERPOL Rapid Response Assessment: The Rise of Environmental Crime*, June 2016.

² 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/99/EB dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę, *OL L 328*.

³ Europos Taryba, Konvencija dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę, ETS Nr. 172, 1998 m. lapkričio 4 d. Prieiga per internetą: <https://www.ecolex.org/details/treaty/convention-on-the-protection-of-the-environment-through-criminal-law-tre-001292/>.

⁴ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/99/EB dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę (Nusikaltimų aplinkai direktyva) vertinimas, 2020 m. spalio 28 d. SWD (2020) 259 *final* (I dalis, II dalis, santrauka).

⁵ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis ir kuria pakeičiama Direktyva 2008/99/EB (COM(2021) 851 *final* – 2021/0422 (COD)).

ir papildomas sankcijas / priemonės, kad sankcijų taikymas būtų veiksmingas ir atgrasantis. Pasiūlymu siekiama palengvinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir jame yra nemažai nuostatų, kuriomis siekiama sustiprinti teisėsaugos grandinę, įskaitant įpareigojimus valstybėms narėms perduoti statistinius duomenis apie baudžiamuosius procesus dėl nusikaltimų aplinkai. Jame taip pat yra nuostatos dėl suinteresuotosios visuomenės ir aplinkos gynėjų teisių ir vaidmens.

2022 m. gruodžio mėn. ES valstybės narės Europos Sąjungos Taryboje patvirtino bendrą poziciją. Europos Parlamentas savo poziciją priėmė 2023 m. kovo mėn.⁶ 2023 m. gegužės mėn. pradėtos derybos su Europos Parlamentu, kad iki 2023 m. pabaigos būtų pasiektas politinis susitarimas.

- **Europos Tarybos konvencija dėl nusikaltimų aplinkai**

Kol Europos Sąjunga rengia naują direktyvą dėl nusikaltimų aplinkai, Europos Taryba nusprendė pakeisti 1998 m. Konvenciją dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę⁷ (toliau – 1998 m. konvencija). 1998 m. konvencija yra novatoriškas teisės aktas – pirmasis tarptautinis dokumentas, kuriame pateiktos šurkščiausių nusikaltimų aplinkai, įvykdytų tyčia ar dėl aplaidumo, apibrėžtys, nuostatos dėl jurisdikcijos, sankcijų, konfiskavimo priemonių, aplinkos atkūrimo, įmonių atsakomybės, konvencijos šalių bendradarbiavimo ir tarptautinio bendradarbiavimo, teisės grupėms, fondams ar asociacijoms, kurie siekia apsaugoti aplinką, suteikimo pagal vidaus teisę dalyvauti baudžiamajame procese, ir grupių, kurios apibrėžia nusikalstamas veikas ir reikalauja veiksmingų ir atgrasančių sankcijų, teisių. Daugumoje iš šių nuostatų šalims suteikta lankstumo; tik reikalaujama bet kuriuo metu Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui pateikiamoje deklaracijoje pareikšti savo norą perkelti nuostatą į nacionalinę teisę. Tačiau konvencija taip ir neišgaliojo, nes nebuvo pasiektas mažiausias reikiamas ją ratifikavusių ar prie jos prisijungusių šalių skaičius.

2022 m. lapkričio 23 d., vadovaujant Europos Tarybos Ministrų Komitetui ir Europos nusikalstamumo problemų komitetui (toliau – CDPC), buvo įsteigtas naujas Aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę ekspertų komitetas (toliau – PC-ENV), kuriam buvo pavesta surengti oficialias derybas dėl naujos Europos Tarybos konvencijos dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę, pakeisiančios 1998 m. konvenciją, remiantis PC-ENV patvirtintais įgaliojimais⁸. Rengiant naują konvenciją taip pat bus atsižvelgta į 2022 m. pateiktą galimybių studiją⁹, kurioje pabrėžiamas naujos konvencijos šioje srityje tikslingumas.

Dėl naujos konvencijos poreikio buvo prieita prie išvados, kad

„[k]ovos su nusikaltimais aplinkai veiksmingumas, atsižvelgiant į visus jos aspektus, visų pirma į tarpvalstybinius aspektus, be kita ko, priklauso ir nuo veiksmingo tarptautinio valstybių bendradarbiavimo. Toks bendradarbiavimas yra būtinas siekiant užtikrinti, kad atitinkamos nacionalinės institucijos, dalyvaujančios vykdamas nusikaltimų aplinkai prevenciją ir kovą su jais, rastų bendrą kalbą. Nauja teisine priemone būtų galima nustatyti bendras tokio glaudesnio tarptautinio bendradarbiavimo taisykles, pasinaudojant esamais Europos Tarybos priimtais tarptautiniais dokumentais. <...> Dėl didelio valstybių narių skaičiaus (47 šalys) Europoje ir už jos ribų, jos įtaka yra tokia didelė, kad jos parengti dokumentai gali būti

⁶ www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0087_LT.html.

⁷ Konvencija dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę, ETS Nr. 172, priimta 1998 m. lapkričio 4 d.

⁸ CM(2022)148-add2-final, 2022 m. lapkričio 23 d.

⁹ *Feasibility Study on the Protection of the Environment through Criminal Law*, CDPC(2021)9-Fin.

labai svarbūs tarpvalstybiniai mastai, atsižvelgiant į spręstino aplinkos apsaugos uždavinio tarpvalstybinį pobūdį. Naujos konvencijos šioje srityje priėmimas, be jos svarbaus simbolinio aspekto tarptautiniu lygmeniu, kartu su kitomis (regioninėmis) iniciatyvomis galėtų turėti grandininį poveikį nacionaliniu lygmeniu ir paskatinti kitų tarptautinių priemonių priėmimą“.

Dėl santykių su Europos Sąjunga savo galimybių studijoje Europos Taryba padarė išvadą, kad „[a]tsižvelgiant į Europos Sąjungos vykdomą veiklą nusikaltimų aplinkai srityje, ypač į <...> darbą, atliktą rengiant pasiūlymą dėl naujos ES direktyvos, bus labai svarbu palaikyti nuolatinį ryšį tarp abiejų organizacijų ir kiek įmanoma koordinuoti jų pastangas, siekiant išvengti prieštaravimų tarp Europos Sąjungos darbo iš vienos pusės ir Europos Tarybos veiklos visos Europos mastu iš kitos pusės. Tokiam ryšiui palaikyti reikėtų vykdyti reguliarius abiejų organizacijų įvairių ekspertų grupių, komitetų ir sekretariatų informacijos mainus“.

2023 m. spalio 16–18 d. Taryboje vyks pirmasis posėdis, kuriame bus deramasi dėl konvencijos projekto teksto.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Numatoma naujosios konvencijos dėl nusikaltimų aplinkai taikymo sritis daugiausia grindžiama Sąjungos teise, visų pirma šiuo metu galiojančia Direktyva dėl nusikaltimų aplinkai ir Komisijos pasiūlymu dėl naujos direktyvos dėl nusikaltimų aplinkai¹⁰. Šių teisės aktų tikslai ir turinys iš esmės sutampa su planuojama priimti nauja Europos Tarybos konvencija dėl nusikaltimų aplinkai¹¹. Abi šias iniciatyvas skatina ir įkvepia didėjantis palaikymas ir viso pasaulio dėmesys poreikiui saugoti aplinką.

Todėl būtina, kad vykstant deryboms Sąjunga galėtų prisidėti prie šių tikslų įgyvendinimo ir būtų išvengta bet kokių neatitikimų, susijusių su atitinkamai konvencijoje ir naujoje direktyvoje dėl nusikaltimų aplinkai apibrėžtomis teisinėmis sąvokomis, terminologija ir įpareigojimais. Svarbu, kad per derybas Europos Taryboje Sąjunga atsižvelgtų į pažangą ir pokyčius, susijusius su siūloma nauja direktyva dėl nusikaltimų aplinkai, ir palaikytų glaudžius ryšius su atsakinga ES Tarybos darbo grupe.

Pasiekus sėkmingų derybų rezultatų būtų lengviau parengti nuoseklias nuostatas dėl nusikaltimų aplinkai kategorijų, įskaitant nusikalstamų veikų aprašymą, sankcijų, užkardymo grandinės stiprinimo, piliečių ir pilietinės visuomenės vaidmens pripažinimo, ES valstybių narių ir Europos Tarybos valstybių narių, kurios ratifikuos naująją konvenciją, procesinių ir tyrimo priemonių ir tuo pagrindu kurti palankias sąlygas tarpvalstybiniam bendradarbiavimui.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo trečios dalies V antraštinėje dalyje Europos Sąjungai suteikiama kompetencija laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės srityje. Be Direktyvos dėl nusikaltimų aplinkai, Europos Sąjunga yra priėmusi išsamų teisinių priemonių rinkinį, skirtą,

¹⁰ Žr. 4 išnašą.

¹¹ Išsamiau žr. 2 skirsnį „Teisinis pagrindas“.

be kitų nusikaltimų, kovai su nusikaltimais aplinkai. Šios teisinės sistemos dalis yra šios teisinės priemonės arba pasiūlymai:

- 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1673 dėl kovos su pinigų plovimu baudžiamosios teisės priemonėmis¹²;
- 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos¹³;
- Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo¹⁴;
- 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1727 dėl Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūros (Eurojusto) ir kuriuo pakeičiamas ir panaikinamas Tarybos sprendimas 2002/187/TVR¹⁵;
- 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/794 dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europol), kuriuo pakeičiami ir panaikinami Tarybos sprendimai 2009/371/TVR, 2009/934/TVR, 2009/935/TVR, 2009/936/TVR ir 2009/968/TVR¹⁶;
- 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR¹⁷.
- ES Tarybos reglamentas dėl neteisėtos, nedeklaruojamos ir nereglamentuojamos žvejybos (NNN žvejybos reglamentas) (EB) Nr. 1005/2008¹⁸, kuris šiuo metu peržiūrimas¹⁹.

Be to, galioja arba šiuo metu yra peržiūrimas išsamus Sąjungos aplinkos srities teisės aktų rinkinys, kuriam kaip horizontalioji priemonė taikoma naujoji Direktyva dėl nusikaltimų aplinkai²⁰. Esama Sąjungos aplinkos srities teisės ir Direktyvos dėl nusikaltimų aplinkai

¹² OL L 284, 2018 11 12, p. 22–30.

¹³ OL L 305, 2019 11 26, p. 17–56.

¹⁴ COM(2022) 245 *final*.

¹⁵ OL L 295, 2018 11 21, p. 138.

¹⁶ OL L 135, 2016 5 24 p. 53–114.

¹⁷ OL L 315, 2012 11 14.

¹⁸ OL L 286, 2008 10 29, p. 1–32.

¹⁹ Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos ir Europos Parlamento reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1224/2009 ir Tarybos reglamentų (EB) Nr. 768/2005, (EB) Nr. 1967/2006, (EB) Nr. 1005/2008 bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1139 nuostatos dėl žuvininkystės kontrolės (COM(2018) 368 *final*).

²⁰ Tokių teisės aktų pavyzdžiai: 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1257/2013 dėl laivų perdurbimo, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 ir Direktyva 2009/16/EB (OL L 330, 2013 12 10, p. 1); 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1005/2009 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų (OL L 286, 2009 10 31, p. 1–30; vyksta derybos ir netrukus turėtų būti priimtas naujas reglamentas dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų (OAM)); Reglamentas (ES) Nr. 517/2014 dėl fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 842/2006 (OL L 150, 2014 5 20, p. 195–230; vyksta derybos ir netrukus turėtų būti priimtas naujas reglamentas dėl fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (F dujų)); 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006 12 30, p. 1–849); 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą (OL L 61, 1997 3 3, p. 1–69);

tarpusavio sąveikos, nes pagal Direktyvoje dėl nusikaltimų aplinkai pateiktą nusikalstamos veikos apibrėžtį tokia veika turi apimti neteisėtą elgesį, t. y. elgesį, kuriuo pažeidžiami Sąjungos aplinkos srities teisėje nustatyti įsipareigojimai. Be to, Sąjungos aplinkos srities teisėje nustatytos nebaudžiamosios sankcijos ir baudžiamosios sankcijos kartu sudaro integruotą ES sankcijų sistemą, kuri padeda veiksmingai įgyvendinti ES aplinkos apsaugos politiką. Nebaudžiamosios sankcijos ir baudžiamosios sankcijos turėtų vienos kitas papildyti ir sustiprinti, taikant laipsnišką ir nuoseklų požiūrį, pagal kurį visoje ES būtų nustatytos sankcijų taikymo taisyklės, atitinkančios suderintus kriterijus ir standartus.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Ši rekomendacija Tarybai pateikiama pagal SESV 218 straipsnio 3 ir 4 dalis siekiant gauti įgaliojimus Europos Sąjungos vardu derėtis dėl Europos Tarybos konvencijos dėl nusikaltimų aplinkai peržiūros, pateikti derybinius nurodymus ir skirti Komisiją derybininke.

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Sąjunga naudojami išimtinė kompetencija „tarptautiniams susitarimams sudaryti, <...> jei jų sudarymas gali daryti poveikį bendroms taisyklėms ar pakeisti jų taikymo sritį“. Visų pirma, Europos Teisingumo Teismas paaiškino, kad „tokiam [tarptautinių įsipareigojimų poveikio ES taisyklėms ar jų pakeitimo] pavojui konstatuoti nebūtina, kad sritis, kurioje prisiimami tarptautiniai įsipareigojimai, visiškai sutaptų su Sąjungos teisės aktų reglamentuojama sritimi“, tačiau kad „tokie įsipareigojimai gali daryti poveikį Sąjungos bendrųjų taisyklių taikymo sričiai ar ją pakeisti ir tuo atveju, kai jie prisiimami srityje, kurios didžioji dalis yra reglamentuojama šių taisyklių“²¹.

Analizuojant Sąjungos kompetenciją būtina atsižvelgti į sritis, kurioms taikomos ES taisyklės ir numatomos susitarimo nuostatos, į jų pokyčius artimiausioje ateityje ir į šių taisyklių bei nuostatų pobūdį ir turinį, siekiant nustatyti, ar numatomas susitarimas gali pakenkti vienodam ir nuosekliam ES taisyklių taikymui ir tinkamam sistemų, kuriose tos taisyklės nustatytos, veikimui.

Pirmiau minėtos ES teisinės priemonės, ypač Direktyva dėl nusikaltimų aplinkai ir joje nurodyti teisės aktai, priskiriami sričiai, kuri daugiausia grindžiama Sąjungos teise ir kuriai naujoji konvencija dėl nusikaltimų aplinkai gali turėti įtakos arba pakeisti jos taikymo sritį, todėl Sąjunga turi išimtinę išorės kompetenciją, grindžiamą SESV 3 straipsnio 2 dalimi, kaip ją išaiškino Europos Teisingumo Teismas.

Pirma, bus sutapimų tarp naujosios konvencijos ir naujosios nusikaltimų aplinkai direktyvos. Naujojoje konvencijoje būtų išsamiai atspindėta naujos nusikaltimų aplinkai direktyvos struktūra ir taikymo sritis. Abiejuose dokumentuose bus numatytos nuostatos dėl tikslo ir taikymo srities, terminologijos ir apibrėžčių, svarbiausių baudžiamosios teisės pažeidimų, asmenų atsakomybės ir sankcijų, procesinių teisių ir bendradarbiavimo, prevencinių priemonių ir pilietinės visuomenės dalyvavimo.

Antra, jei valstybės narės taptų numatomos konvencijos šalimis, kiltų pavojus, kad bus pakenkta vienodam ir nuosekliam ES bendrųjų taisyklių taikymui.

2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3); 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo (OL L 190, 2006 7 12, p. 1–98).

²¹ Sprendimas *Komisija / Taryba*, C-114/12, ECLI:EU:C:2014:2151, 69–70 punktai.

Pavyzdžiui, Sąjunga turi užtikrinti, kad konvencijoje pateiktos nusikaltimų aplinkai kategorijų apibrėžtys kuo labiau atitiktų Direktyvą dėl nusikaltimų aplinkai, nes valstybių narių baudžiamojoje teisėje neturi būti prieštaringų konkrečios nusikaltimų kategorijos apibrėžčių. Be to, reikia užtikrinti, kad konvencijoje nusikaltimams aplinkai apibrėžti naudojamas teisinis metodas neprieštarautų Direktyvoje dėl nusikaltimų aplinkai naudojamam metodui. Bet koks naujas konvencijoje taikomas principas, pagal kurį nusikalstamos veikos apibrėžiamos kitaip nei ES teisėje, gali pakenkti tolesnei ES teisės raidai šioje srityje arba ją apriboti. Net jei Direktyva dėl nusikaltimų aplinkai neapimtų konvencijoje apibrėžtos nusikaltimų kategorijos, tai vis dėlto gali turėti įtakos Sąjungos teisei. Pavyzdžiui, neteisėta žvejyba ir už ją taikomos sankcijos reguliuojamos ES žuvininkystės politikos priemonėmis²². Todėl nusikaltimų aplinkai apimties pakeitimas arba naujų nusikalstamų veikų apibrėžimas galėtų horizontaliai paveikti bendrą Sąjungos taisyklių taikymo sritį atitinkamoje srityje.

Taip pat kyla pavojus, kad konvencijoje vartojamų terminų reikšmė bus kitokia, o tai turėtų įtakos panašių terminų taikymui ES teisėje. Jos gali būti susijusios, pavyzdžiui, su nusistovėjusiomis standartinėmis teisinėmis sąvokomis, kaip antai juridiniai asmenys, juridinių asmenų atsakomybė ir baudžiamoji jurisdikcija.

Vertinant sistemiškai, naujosios direktyvos dėl nusikaltimų aplinkai nuostatos dėl sankcijų bei papildomų sankcijų ir priemonių papildo Sąjungos aplinkos srities teisėje galiojančias nuostatas dėl sankcijų. Taip jos padeda sukurti nuoseklią ES sankcijų už pažeidimus aplinkos srityje sistemą. Naujosios konvencijos ir ES sankcijų sistemos nuostatos dėl sankcijų turėtų būti suderinamos, kad nebūtų trukdoma tolesniems pokyčiams.

Sąjunga taip pat turėtų užtikrinti, kad konvencijoje numatytos taisyklės dėl prevencijos ir baudžiamosios teisės saugos grandinės stiprinimo neprieštarautų panašioms įpareigojimams, numatytiems Direktyvoje dėl nusikaltimų aplinkai, nes tai galėtų pakenkti ES taisyklių šioje srityje veiksmingumui ir įgyvendinimui.

Skirtingi konvencijos ir Direktyvos dėl nusikaltimų aplinkai reikalavimai dėl statistinių duomenų, susijusių su baudžiamosiomis bylomis aplinkos srityje, rinkimo gali apsunkinti techninį ir administracinį darbą ES ir sumažinti atitinkamų Direktyvos dėl nusikaltimų aplinkai taisyklių veiksmingumą.

Būtiniausios procesinės taisyklės, susijusios su nukentėjusiųjų teisėmis, liudytojų ir su teisės sauga bendradarbiaujančių asmenų teisėmis, taip pat nevyriausybinių organizacijų ir pilietinės visuomenės procesinėmis teisėmis baudžiamosiose bylose, grindžiamos ES teise, kuri atspindi dabartinį ES valstybių narių sutarimą. Konvencijose išdėstytos taisyklės gali iš anksto nulemti ir trukdyti būsimam ES teisės vystymuisi šioje srityje.

Remiantis šia analize daroma išvada, kad numatoma naujoji konvencija gali daryti poveikį ES bendrą taisyklių taikymo sričiai arba ją pakeisti.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Netaikoma

- **Proporcingumo principas**

Šia iniciatyva neviršijama to, kas būtina nustatytiems politikos tikslams pasiekti. Kadangi Sąjunga jau pasinaudojo vidaus kompetencija šioje srityje, priimdama Direktyvą 2008/99/EB dėl kovos su nusikaltimais aplinkai ir pasiūlymą dėl naujos direktyvos, pakeičiančios

²² Žr. 18 ir 19 išnašas.

Direktyvą 2008/99/EB, todėl derybose reikėtų laikytis bendro ES požiūrio, kad būtų išvengta atitinkamos Europos Tarybos lygmens konvencijos neatitikimų ES teisei.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Netaikoma

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Rengdamasi deryboms, Komisija atsižvelgė į valstybių narių ekspertų nuomones, pareikštas per atitinkamose Tarybos darbo grupėse vykusias diskusijas.

- **Poveikio vertinimas**

Netaikoma

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Netaikoma

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Netaikoma

- **Pagrindinės teisės**

Derybose dėl konvencijos peržiūros reikia atsižvelgti į įvairias pagrindines teises ir laisves, įtvirtintas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija), įskaitant teisę į aukšto lygio aplinkos apsaugą ir aplinkos kokybės gerinimą (Chartijos 37 straipsnis), asmens duomenų apsaugą, saviraiškos ir informacijos laisvę, laisvę užsiimti verslu, teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą (Chartijos 47 straipsnis), nekaltumo prezumpciją ir teisę į gynybą (Chartijos 48 straipsnis), teisėtumo ir nusikalstamos veikos bei bausmės proporcingumo principus (Chartijos 49 straipsnis) ir teisę nebūti du kartus teisiamam ar baudžiamam už tą pačią veiką (Chartijos 50 straipsnis – *ne bis in idem*). Kadangi dalyvavimas derybose Europos Sąjungos vardu neturėtų kelti pavojaus pagrindinių teisių apsaugos lygiui Sąjungoje, šia iniciatyva siūloma siekti aukšto pagrindinių teisių apsaugos lygio.

4. **POVEIKIS BIUDŽETUI**

Poveikio Sąjungos biudžetui nėra.

Rekomendacija

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo Europos Komisijai suteikiami įgaliojimai Europos Sąjungos vardu dalyvauti derybose dėl Europos Tarybos konvencijos, kuria anuliuojama ir pakeičiama 1998 m. Konvencija dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę (ETS Nr. 172), ir jos aiškinamosios ataskaitos projekto

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 218 straipsnio 3 ir 4 dalis,
atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

kadangi:

- (1) 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Tarybos Ministrų Komitetas įgaliojo Aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę ekspertų komitetą iki 2024 m. birželio 30 d. parengti naujos konvencijos, kuria anuliuojama ir pakeičiama 1998 m. Konvencija dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę (ETS Nr. 172), projektą;
- (2) tikėtina, kad planuojamoje konvencijoje bus numatytos bendros taisyklės dėl tikslo ir taikymo srities, terminologijos ir apibrėžčių, svarbiausių baudžiamosios teisės pažeidimų, atsakingų asmenų ir sankcijų, procesinių teisių ir bendradarbiavimo, prevencinių priemonių ir pilietinės visuomenės dalyvavimo. Numatomos konvencijos turinys ir taikymo sritis patenka į sritį, kurią didžiaja dalimi reglamentuoja Sąjungos teisė²³, kurios taikymo sričiai naujoji konvencija gali daryti poveikį ar ją pakeisti pagal SESV 3 straipsnio 2 dalį;
- (3) todėl Sąjunga turėtų dalyvauti derybose dėl naujos Europos Tarybos konvencijos dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Komisija įgaliojama Sąjungos vardu derėtis dėl naujos konvencijos dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę, kuria anuliuojama ir pakeičiama 1998 m. Europos Tarybos konvencija dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę.

2 straipsnis

Derybiniai nurodymai išdėstyti priede.

3 straipsnis

Derybos vedamos konsultuojantis su [*specialaus komiteto pavadinimas, kurį įrašo Taryba*].

4 straipsnis

²³ Visų pirma Direktyva 2008/99/EB dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę ir pasiūlymas dėl naujos direktyvos, kuri ją pakeistų (COM(2021) 851 *final*) – 2021/0422 (COD)).

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė